

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) v hl. m. Praze v roce 2011

Souhrnná informace o EVVO v hl. m. Praze za rok 2011; zpracováno na podkladě textu pro ročenku Praha životní prostředí 2011 a dalších dokumentů.

Pozn.: následující text zachycuje stav k prosinci 2011

Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za rok 2010

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za rok 2009](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za rok 2008](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2006-2007](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2005-2006](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2004-2005](#)

[Souhrnné informace o EVVO v hl.m. Praze za roky 2003-2004](#)

ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVA A OSVĚTA (EVVO) V HL. M. PRAZE

Hl. m. Praha vyvíjí aktivity v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v návaznosti na celostátní koncepční dokumenty, platné právní předpisy a mezinárodní dokumenty. Téma EVVO je součástí **programového prohlášení Rady HMP na léta 2011–2015** a bylo rovněž součástí i programového prohlášení na léta 2002–2006 a 2006–2010. V roce 2002 schválila Rada hl. m. Prahy (dále Rada HMP) svým usnesením č. 1741 ze dne 22. 10. 2002 cíle a hlavní úkoly EVVO na území hl. m. Prahy v návaznosti na Státní program EVVO v ČR. V únoru roku 2005 byl schválen zásadní **krajský dokument EVVO, Krajská koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty na území hl. m. Prahy**. Koncepce je základním strategickým dokumentem v této oblasti do roku 2015, na který navazují akční plány KK EVVO pro jednotlivé roky nebo delší období ([Akční plán KK EVVO kraje Hlavní město Praha na rok 2011](#) byl zpracován v průběhu roku 2010 a v srpnu 2010 schválen Radou HMP). V únoru roku 2007 bylo zřízeno pracovní místo Koordinátora EVVO v Praze a v září 2007 ustavena poradní skupina EVVO. Poradní skupina sestává se ze zástupců interesovaných skupin k EVVO a v roce 2011 měla 11 členů. Během podzimu 2011 byl zpracován a v únoru 2012 Radou HMP schválen Akční plán KK EVVO kraje Hlavní město Praha na období 2012-2013. Realizaci převážné části aktivit vyplývajících z platného Akčního plánu zajišťoval v roce 2011 Odbor ochrany prostředí – OOP, dílčí související aktivity zajišťovaly také další odbory MHMP (Odbor školství, mládeže a tělovýchovy – SMT a Odbor informatiky – INF).

(*Pozn.:* dne 7. února 2012 byl Radou HMP schválen [Akční plán Krajské koncepce EVVO kraje Hlavní město Praha na období 2012-2013](#) (viz usnesení Rady HMP č. 142 ze dne 7. února)2012).

Nejvýznamnější aktivity pracovišť MHMP v roce 2011 v rámci EVVO:

Odbor ochrany prostředí MHMP

Ve spolupráci s dalšími subjekty zajišťuje odbor přípravu informačních a osvětových materiálů a akcí s tematikou ochrany životního prostředí (se zaměřením zejména na ochranu přírody a městské zeleně, energetiku a odpadové hospodářství). V souladu s Krajskou koncepcí EVVO a Akčním plánem EVVO podporuje ekovýchové projekty na území hl. m. Prahy rovněž v ostatních tematických oblastech.

Odbor zabezpečuje také agendu spojenou s granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy, kde jednou z tematických oblastí je také EVVO a podílí se na realizaci Výstav s tematikou životního prostředí a jeho ochrany.

Vybrané aktivity v roce 2011:

Stěžejní akcí roku byla již tradiční **informačně - vzdělávací kampaň hl.m. Prahy pro veřejnost v rámci oslav Dne Země na téma ochrany životního prostředí** (proběhla již šestým rokem v rámci oslav „Dne Země“, realizována byla na území 20 městských částí od 13. 4. do 10. 5. 2011). Další každoroční **akce ke Dni Životního prostředí** proběhla v roce 2011 společně s akcí **Den dětí** v areálu Zahrady Kinských s podtitulem Les pro lidi dne 1. 6. 2011

Informační aktivity zaměřené na ochranu přírody a krajiny a městské zeleně:

- probíhala průběžná **údržba naučných stezek**, které v prostředí města často trpí vandalismem. Celkovou rekonstrukcí prošly tři stezky – Povodím Botiče, Údolím Dalejského potoka a Dubeč – Uhříněves;
- Pokračovala příprava a instalace nových **informačních tabulí do zvláště chráněných území** současně se zveřejněním informací na internetových stránkách města
- Pokračovala **instalace informačních tabulí o pražských rybnících a vodních tocích**, jejich historii a současnosti, přírodních a kulturních hodnotách nejbližšího okolí;
- V dubnu 2011 byl vydán **CD-ROM Památné stromy Prahy** (navazující na 1.vydání v roce 2010) a **tištěná publikace Památné stromy Prahy**. Oba materiály byly distribuovány odborné veřejnosti, do škol, knihoven a na další vybraná místa.
- na konci roku 2011 byl realizován rozsáhlý **dotisk stávajících informačních materiálů k pražské přírodě** – 20 materiálů k pražským lesům a lesoparkům, 9 materiálům k naučným stezkám v Praze a 13 materiálů k přírodním prakům na území Prahy (Pozn.: distribuce probíhala následně během roku 2012).
- Odbor ochrany prostředí také připravil sérii **tištěných informačních materiálů k revitalizacím vodních ploch a nádrží a drobných vodních toků**.
- Velmi žádanou ze strany odborné veřejnosti se ukázala na konci roku 2010 připravená tištěná mapa vodních toků a nádrží, lesů a chráněné přírody na území hl.m. Prahy distribuovaná v roce 2011;
- Probíhaly **odborné exkurze do maloplošných ZCHÚ** (volně přístupné, pod vedením odborného průvodce);
- pokračovala pastva **ovcí a koz ve zvláště chráněných územích Prahy** (akce podporující povědomí o významu biologické rozmanitosti /diverzity/ krajiny a způsobech její ochrany probíhala již dvanáctým rokem);.
- Oddělení ochrany přírody a krajiny OOP MHMP zorganizovalo v prosinci 2011 **odborný s eminář** o ochraně rorýsů a netopýrů při rekonstrukcích budov na území hl. m. Prahy jako součást dlouhodobého cyklu přednášek určených profesionálním pracovníkům ochrany přírody městských částí hl. m. Prahy, strážím ochrany přírody a dalším zájemcům.

Informační aktivity zaměřené na oblast nakládání s odpady:

- již osmým školním rokem pokračoval **Ekologicko - výchovný projekt zaměřený na žáky 1. tříd pražských ZŠ** (březen 2011, poskytnutí informačních a propagačních materiálů týkajících se problematiky odpadového hospodářství a čistoty města, v roce 2011 zapojeno 213 ZŠ s počtem 9 868 prvňáčků);
- **odborné semináře pro učitelé pražských základních škol** na téma „Vznik odpadů, jejich třídění a využití“ (říjen 2011, účast 55 učitelů ze 46 základních škol);
- Ve spolupráci s Českými sběrnými surovinami probíhal již 17. ročník projektu **Sběrové ekologické soutěže na pražských MŠ, ZŠ a Spec. školách** pod názvem „Velká cena Nestlé a Českých sběrných surovin“ (počet soutěžících škol 69, realizace školní rok 2010/2011).
- V roce 2011 zprostředkoval OOP MHMP již čtvrtým rokem žákům základních a středních škol na území hl. m. Prahy **návštěvu provozů na využití a likvidaci odpadů** formou exkurzí (celkem 386 exkurzí, kterých se zúčastnilo přes 7300 žáků z 63 pražských škol).

Internetové stránky a aplikace:

Odbor ochrany prostředí po obsahové stránce zajišťoval dále provoz internetových stránek pro veřejnost ENVIS – Informační servis o životním prostředí v Praze (envis.praha-mesto.cz) s dílčími tematickými sekcemi Po Praze podél potoků (envis.praha-mesto.cz/podelpotoku), Pražské studánky (envis.praha-mesto.cz/studanky, informace o celkem 130 pražských přírodních vodních zdrojích – studánkách. Podle potřeby se stránky aktualizují a jsou průběžně doplňovány orientačními rozbory kvality vody), Pražská příroda známá, neznámá (envis.praha-mesto.cz/znama-neznama) a Za památnými stromy Prahy – pěšky a MHD (envis.praha-mesto.cz/zapamstromy, sekce zprovozněna na konci roku 2011). U všech sekcí byl plánována aktualizace v roce 2012 V obsahové gesci OOP jsou dále coby součást serveru ENVIS stránky Ekologická výchova v Praze (ekovychova.praha-mesto.cz). OOP MHMP se obsahově podílí také na aktualizaci Atlasu životního prostředí v Praze (v gesci ÚRM, www.premis.cz/atlaszp) a ENVISu4 (Informační servis o životním prostředí ve vybraných MČ hl. m. Prahy, www.premis.cz/envis4, v gesci INF MHMP).

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy MHMP

Odbor zabezpečoval v roce 2011 agendu spojenou s celoměstskými programy podpory vzdělávání a celoměstskými programy podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy, které každoročně vyhlašuje hl. m. Praha. V rámci těchto programů jsou podávány a podporovány rovněž projekty související s EVVO.

Odbor informatiky MHMP

Odbor zabezpečoval i v roce 2011 po stránce technické a ve spolupráci s ÚRM a OOP MHMP, provoz informačního systému o životním prostředí v Praze (IOŽIP), zahrnujícího mj. internetové aplikace pro veřejnost Atlas ŽP (Atlas životního prostředí v Praze, www.premis.cz/atlaszp), PREMIS (Pražský ekologický a monitorovací informační systém, www.premis.cz) a webové stránky města k problematice ŽP ENVIS (Informační servis o životním prostředí v Praze, envis.praha-mesto.cz) a ENVIS4 (Informační servis o životním prostředí ve vybraných MČ hl. m. Prahy, www.premis.cz/envis4). Po stránce obsahové byla správa Atlasu ŽP zajišťována Útvarem rozvoje hl. m. Prahy ve spolupráci s OOP MHMP a obsahová správa serveru ENVIS odborem ochrany prostředí MHMP.

V průběhu roku 2011 pokračovala úzká spolupráce INF MHMP, OOP MHMP a ÚRM na dalším rozvoji systému IOŽIP (činnost Koordinační pracovní skupiny pro IOŽIP).

Hl. m. Praha se v roce 2011 aktivně připojilo k celoevropskému projektu s názvem *EVROPSKÝ TÝDEN MOBILITY*, který se konal od 16. do 22. září. Součástí programu byly mj. akce Den bez aut (dočasná živá pěší zóna Smetanovo nábřeží, Křížovnická ulice, Palachovo náměstí), Václavské náměstí bez aut, Den informací o alternativní dopravě, Den Pražské integrované dopravy, Praha bezbariérová (program zaměřený na odstraňování bariér v MHD na území hl.m. Prahy), Den otevřených dveří DP, Den dopravní výchovy, Praha elektromobilní (výstava elektromobilů, elektrokol aj.), otevření nového úseku cyklotrasy A2 podél plavebního kanálu v Bubenci, hvězdicová jízda Pražské cyklozvonění. V součinnosti s městem a městskými částmi proběhla pouliční slavnost Zažít město jinak (poprvé na více místech) a navazující velká "cyklojízda", které organizovala nezávislá občanská sdružení.

Aktivita v oblasti EVVO vyvíjí také další organizace v působnosti města, např. Botanická zahrada hl. m. Prahy, Zoologická zahrada hl. m. Prahy, Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy, Dům dětí a mládeže hl. m. Prahy, Středisko ekologické výchovy Lesů hl. m. Prahy. Významná část aktivit je zaměřena i na dospělou veřejnost.

Středisko ekologické výchovy Lesů HMP (SEV LHMP)

(<http://www.lesypraha.cz/?cat=7>)

SEV LHMP zajišťuje environmentální výchovu, vzdělávání a osvětu občanů hl. m. Prahy, zejména se zaměřením na lesní a vodní pedagogiku, seznámení s lesem a s přírodními procesy v lese, seznámení obyvatel s lesními celky v Praze.

Středisko ekologické výchovy Lesů HMP zajišťuje vzdělávací služby pro školy a veřejnost (výukové programy, přednášky, exkurze, osvětové akce, aj.) a využívá k tomu především potenciál pražských lesů a přírody.

Středisko ekologické výchovy Lesů hl. m. Prahy vzniklo počátkem roku 2008 jako součást příspěvkové organizace hl. m. Prahy, Lesy HMP. Nachází se v areálu Lesů hl. m. Prahy.

Středisko ekologické výchovy Lesů hl. m. Prahy využívá především zázemí organizace Lesy hl. m. Prahy, a proto realizuje své aktivity po celé Praze. Přes 90 % všech aktivit se realizuje v pražské přírodě.

Vybrané aktivity v roce 2011:

- osvětové akce pro veřejnost, dílničky, hry – celkem cca 17.000 návštěvníků (Den Země, Otevírání studánek, Do lesa s lesníkem, Les plný zvířátek, Den dětí, Lesní čarování, Výlovy rybníků a další; celkem 20 akcí),
- ekologické výukové programy pro MŠ, ZŠ, SŠ a speciální školy z Prahy a okolí (více než 750 výukových programů pro cca 18.000 dětí),
- dlouhodobé ekovýchovné celoškolní projekty pro školy (5 projektů, 3.000 dětí)
- terénní procházky a exkurze (33 exkurzí a procházek pro celkem 760 účastníků)
- teambuilding pro firmy, publikační činnost a další aktivity

K základním pilířům systému EVVO na území hl. m. Prahy patří školy a školská zařízení.

Mateřské školy: Realizace environmentální výchovy v pražských mateřských školách probíhá na základě Rámcového programu pro předškolní vzdělávání, který se zaměřuje i na tuto výchovně vzdělávací oblast. Smyslem je vytvořit u dítěte zejména elementární povědomí o okolním světě a jeho dění a vlivu člověka na životní prostředí. Některé mateřské školy mají EVVO přímo ve svém hlavním zaměření, jiné pak využívají pouze určité prvky (pozn.: Od školního roku 2004/2005 působí v areálu Ekologického centra hl. m. Prahy Toulcův dvůr Ekologická mateřská škola Semínko). Mateřské školy zařazují do svých školních vzdělávacích programů tématické okruhy činností, které směřují k porozumění souvislosti mezi člověkem, přírodním a sociálním prostředím, ochranou životního prostředí a budováním pozitivních vztahů formou různých výtvarných nebo pracovních činností. Jsou také uskutečňovány výjezdy do škol v přírodě, návštěvy středisek ekologické výchovy na území Prahy, ekologické soutěže, sběr papíru atd. Část mateřských škol je zapojena do projektů zaměřených na EVVO (např. do projektu „MRKVIČKA“ – Síť pedagogů mateřských škol se zájmem o ekologickou výchovu), resp. projektů EVVO blízkých (např. „Zdravá mateřská škola“).

Základní školy: Od roku 2007 je uváděn do školní praxe schválený Rámcový vzdělávací program základního vzdělávání, ve kterém je EV věnována značná pozornost. V roce 2010 byl aktualizován a inovován. Školy si podle tohoto dokumentu vytvořily své vlastní školní vzdělávací programy (ŠVP), jejichž nedílnou součástí je také EV, a to jednak jako součást jednotlivých vzdělávacích oblastí a oborů (předmětů), jednak ve formě průřezového tématu Environmentální výchova, které je možno řešit jak v součinnosti jednotlivých předmětů, tak i prostřednictvím projektů zaměřených k vytypovaným oblastem problematiky EV a s důrazem na rozvíjení integrovaného přístupu. Není opomenuta ani spolupráce škol s mimoškolním prostředím, především se zdůrazňují přímé kontakty s okolním prostředím. Jedním z úkolů školních koordinátorů EVVO je rovněž zpracování školních programů ekologické výchovy (ŠPEV).

Na základě Metodického pokynu z roku 2008 vydaného MŠMT jsou ředitelé škol a školských zařízení informováni o EVVO a doporučených postupech při realizaci ekologických aktivit ve školách, a mimo jiné je tímto dokumentem vymezena i role koordinátora EVVO.

Současným trendem v environmentálním vzdělávání je jeho širší chápání spíše ve smyslu udržitelného rozvoje. Tedy tří pilířů: přírodovědného, sociálního a ekonomického. S tím úzce souvisí vzájemné propojování vzdělávacích oblastí „Člověka příroda“ a „Člověk a společnost“.

Významným fenoménem současného vzdělávání je implementace badatelských přístupů ke vzdělávání a podpora environmentálního vzdělávání ze strany moderních informačních technologií. Větší pozornost bude nutné věnovat nadaným a talentovaným žákům a žákům se specifickými vzdělávacími potřebami.

Téměř polovina pražských základních škol je zapojena do dlouhodobých programů a projektů (mezinárodních či celostátních) zaměřených na EVVO (projekt M.R.K.E.V. - SSEV Pavučina, programy GLOBE a EKOSKOLA - Sdružení TEREZA, projekt Za NATUROU na túru - REC ČR, projekt Zvyšování manažerských dovedností koordinátorů EVVO – Klub ekologické výchovy /KEV/ aj.), příp. EVVO blízkých (projekt Zdravá škola koordinovaný SZÚ) nebo je členy Klubu ekologické výchovy (KEV). Školy využívají také ekologické výukové programy nabízené středisky ekologické výchovy (Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr, Ekocentrum Podhoubí, Ekocentrum Koniklec aj.).

Některé pražské školy se stávají samy Centry vzdělávání pro udržitelný rozvoj a začínají působit i v oblasti celoživotního vzdělávání. Důležitou úlohu sehrávají také jako komunitní centra v městských částech Prahy. Jako příklad je možno uvést Základní školu generála Janouška v Praze 9, škola je prezentována i SEV jako příklad aktivní činnosti škol v oblasti EVVO na území Prahy. Škola se v posledních několika letech podílí na aktivitách pořádaných MČ Prahy 14 např. Den Země.

Střední školy: Na gymnáziích bývá vzdělávací obsah EVVO realizován především disperzně v rámci jednotlivých předmětů. Ve středním odborném vzdělávání je zařazeno průřezové téma „Člověk a prostředí“ do RVP OV (rámcový vzdělávací program odborného vzdělávání). Efektivita se odvíjí především od podpory ze strany vedení škol a pedagogů k této problematice. Rovněž SOŠ mají veškeré předpoklady pro fungování jako Centra vzdělávání pro UR v oblasti středního školství, a to zejména při využití jejich profesní profilace a v propojení ekogramotnosti s prvky ekonomickými (např. obchodní akademie v kontextu realizace finanční gramotnosti a základů podnikání).

Pedagogové všech škol mají možnost účastnit se odborných seminářů a kurzů pořádaných pro školní koordinátory, specializačního studia pro školní koordinátory EVVO a dalších akcí pořádaných různými organizacemi a institucemi, např.: středisky ekologické výchovy (Sdružení Tereza, Ekocentrum Podhoubí, SEV HMP Toulcův dvůr, ...), Klubem ekologické výchovy, Národním institutem dalšího vzdělávání, a dalšími. S podporou MŠMT zrealizoval Klub ekologické výchovy také 2. setkání koordinátorů EVVO v 6 krajích ČR a setkání ve Středočeském kraji se účastnilo také 10 učitelů z Prahy.

Pro účely dalšího vzdělávání pedagogů a předávání aktuálních informací, metodiky výchovy a vzdělávání aj. existují v Praze rozličné sítě pedagogů a škol v oblasti EVVO. Pro učitele MŠ to je síť Mrkvička, pro učitele ZŠ a SŠ pak síť M.R.K.E.V. a v rámci Klubu ekologické výchovy Krajská skupina koordinátorů EVVO pro Prahu.

Funkce školního koordinátora EVVO je zatím ustavena pouze na některých základních a středních školách v Praze (část z nich již prošla kvalifikačním specializačním studiem EVVO). Je potřeba vytvořit koncepci dalšího vzdělávání koordinátorů EVVO.

REALIZACE PROSTŘEDNICTVÍM DALŠÍCH ORGANIZACÍ

Vysoké školy:

Praha je důležitým centrem také pro oblast terciárního vzdělávání. Na jejím území v současné době působí přibližně 26 vysokých škol nejrůznějšího zaměření a profilace studentů. Téměř všechny vysoké školy již přešly nebo postupně přecházejí na strukturované studium: bakalářské, magisterské a doktorské. Na problematiku životního prostředí jsou zaměřeny školy vzdělávající odborníky nejrůznějších oborů – přírodovědných, lesnických, zemědělských, i technických. V poslední době je to i oblast společenskovedních oborů včetně teologických, která se též zaměřuje na problematiku životního prostředí. Vzdělávání odborníků k problematice životního prostředí a udržitelného rozvoje se účastní v různém rozsahu a s různým zaměřením většina vysokých škol. Jako příklad specializovaných vysokoškolských pracovišť na problematiku životního prostředí a udržitelného rozvoje je možné uvést Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy v Praze nebo Ústav životního prostředí na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Také Česká zemědělská univerzita se profiluje jako instituce, jejíž některé fakulty se zaměřují na environmentalistiku nebo problematiku životního prostředí. Pozadu nezůstávají ani technické a další obory.

Podrobné informace o studijních programech a studijních plánech jednotlivých VŠ lze nalézt na webových stránkách jednotlivých vysokých škol.

Problematice ochrany životního prostředí, udržitelného rozvoje a EVVO se v rámci přípravy pedagogických pracovníků věnují v různém rozsahu fakulty připravující učitele, a to nejen Pedagogická fakulta UK, jejíž stěžejní profilací je vzdělávání učitelů všech stupňů a typů, ale také další fakulty jako např. Přírodovědecká, Filosofická či Matematicko fyzikální. Dokonce i Fakulta tělesné výchovy a sportu má ve svých studijních plánech kurzy směřující ke zvyšování povědomí budoucích učitelů o problematice životního prostředí. Při Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze působí Centrum ekologického vzdělávání a výchovy.

Na území hl. m. Prahy působí také řada výzkumných a odborných institucí resortu MŠMT s celostátní působností. Jako příklad lze uvést Národní institut dalšího vzdělávání, Institut dětí a mládeže MŠMT či resortní výzkumné ústavy jakými jsou Výzkumný ústav pedagogický v Praze, Národní ústav odborného vzdělávání v Praze, řešitelé evropských projektů mimo jiné zaměřených také na reformu vzdělávání na základních a středních školách.

Aktivita nestátních neziskových organizací (NNO):

Významná část aktivit v oblasti EVVO se zaměřením na veřejnost, děti a mládež je realizována nestátními neziskovými organizacemi. V Praze působí přibližně 26 celostátních nebo místních organizací, zabývajících se EVVO dětí a mládeže buď jako hlavním předmětem své činnosti, nebo jako jednou z aktivit. Zvláštní skupinu významnou pro EVVO v Praze tvoří mezi NNO střediska ekologické výchovy a ekocentra. V Praze funguje několik profesionálních specializovaných organizací pro EVVO – členové celorepublikového sdružení SSEV Pavučina (Sdružení TEREZA, Ekocentrum Podhoubí, Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr a občanské sdružení Ekodomov), ekocentra ČSOP (Ekocentrum - Dům ochránců přírody, Sdružení Mladých ochránců přírody a jeho Centrum pro děti a mládež a další akreditovaná ekocentra ČSOP) a také celostátní profesní občanské sdružení škol a pedagogů Klub ekologické výchovy

(KEV).

Vybrané aktivity v Praze v roce 2011

(organizace v abecedním pořadí):

Ekocentrum Koniklec (www.ekocentrumkoniklec.cz)

je složkou občanského sdružení 01/71 ZO ČSOP Koniklec, které funguje od roku 1981. Posláním ekocentra je zlepšování vztahu občanů k prostředí se zaměřením na ochranu přírodního a kulturního dědictví v Praze. ZO ČSOP je také zřizovatelem akreditovaného Ekocentra. Mezi hlavní činnosti patří spolupráce se školami, organizace akcí pro veřejnost, pořádání soutěží a exkurzí, vydávání publikací a materiálů, ekoporadenství a spolupráce se státní správou a samosprávou.

V roce 2011 mělo sdružení 13 členů a mnoho externích spolupracovníků a příznivců. Bylo členem SSEV Pavučina, STEP, Klubu přátel Žižkova a součástí platformy neziskových organizací Prahy 3 Še3sil.

Okruchy činnosti v roce 2011:

- Environmentální vzdělávání a výchova: nabídka 52 ekologických výukových programů, realizace 281 ekologických výukových programů pro 4361 žáků z MŠ, ZŠ a SŠ v Praze, realizace dlouhodobého environmentálně vzdělávacího projektu Město do kapsy pro 451 žáků a 33 učitelů ZŠ, zajištění 175 exkurzí do provozů na zpracování odpadu pro 3855 žáků ZŠ a SŠ
- Environmentální osvěta: 12 osvětových akcí pro veřejnost, např. Den Země v Praze 12, jehož tématem bylo udržitelné lesnictví včetně tradičního úklidu v Modřanské roklí a v lesoparku Kamýk v rámci celosvětové kampaně „Uklidíme svět“, Den Země v Praze 4, Fajn den v Praze 3, Ekofestival v Praze 2, exkurze do Satalické bažantnice v rámci Stromových slavností, exkurze do Dalejského a Prokopského údolí s geologickou tematikou po území Barrandienu, Zbraslavské jarmarky
- Environmentální poradenství: Ekopradna Praha (celkem poradna řešila 311 dotazů zejména z oblasti úspor energie, vody a odpadů, zrealizovala více než 50 jednodenních kampaní a akcí pro veřejnost zaměřených na konkrétní ekopradenské téma a 8 seminářů pro občany i úředníky pražské samosprávy; realizace konferencí, besed, přednášek a soutěží; vydávání informačních letáků a publikací), infocentrum ČSOP, informační centrum o klíněnce jírovcové, knihovna, videotéka, půjčovna DVD
- Projekt Puštěme si domů dešťovou vodu: informování veřejnosti o problémech klimatické změny především v souvislosti s vodním režimem krajiny, nabídka široké palety dílčích opatření s ohledem na možnosti a potřeby jednotlivých cílových skupin, exkurze za příklady dobré praxe do Berlína pro zástupce obcí, škol a neziskových organizací, realizace projektových dnů ve čtyřech pražských školách, spolupráce s více než 30 rodinami, tvorba dokumentárního filmu Vodní události
- Praktická ochrana přírody: ochrana jírovců proti klíněnce jírovcové (realizace 5 informačních stánků na území Prahy 2 a 3 a sběr napadeného listí s využitím firemního dobrovolnictví, aktualizace zastaralých plánků vnitrobloků a mapování nových vnitrobloků), rekognoskace pražské zeleně
- Tvorba naučných stezek a tělocvičen v přírodě na území hl. m. Praha a ve Středočeském kraji: Modřanská rokle, Vrch svatého Kříže, Lesopark Kamýk, Fitness u Vltavy, Zahrady v Českém Brodě a Údolím Semberů. V roce 2011 proběhla oprava a údržba všech naučných stezek.
- 01/71 ZO ČSOP Koniklec kromě Ekocentra na Praze 3 vlastní a spravuje Ekocentrum v Dolní Vidimi na Kokořínsku: realizace terénního ekologického výukového programu „Mokřad pod pokličkou“ v rámci projektu Za NATUROU na túru pro 300 žáků ZŠ a SŠ, praktická ochrana přírody, pronájem prostor

Ekocentrum Podhoubí (www.podhoubi.cz)

Občanské sdružení nabízí základním a středním školám z Prahy ekologické výukové programy na 37 zajímavých a aktuálních témat a rovněž semináře pro učitele, kde mohou získat praktické dovednosti a inspiraci pro realizaci environmentální výchovy na své škole. Ekocentrum Podhoubí poskytuje školám nové, moderní, netradiční vzdělávání s cílem motivovat žáky a pedagogy k odpovědnému chování k životnímu prostředí.

- Ekologické výukové programy pro MŠ, ZŠ a SŠ v Praze a okolí (159 programů pro 3058 účastníků);
- Cyklus 8 seminářů pro pedagogy a pedagogické pracovníky. 5 seminářů z tohoto počtu byl navazující cyklus, kde se učitelé dozvídali, jak na interaktivní a zajímavou environmentální výchovu;
- V roce 2011 Ekocentrum Podhoubí otevřelo ekologickou mateřskou školu - Ekoškolku Rozárku. Ekoškolka Rozárka má vzdělávací plán založený na ekologické výchově a pobytu venku a v současné době ji navštěvuje 12 dětí. Ke školce jsou přidružené četné akce pro rodiny s dětmi, kterých jsme v roce 2011 uspořádali 10, celkem pro 194 účastníků;
- Semináře pro pracovníky neziskových organizací – v roce 2011 proběhly 3 (2 z toho dvoudenní), celkem se těchto seminářů účastnilo 20 pracovníků neziskových organizací.

Ekodomov, o.s. (www.ekodomov.cz)

Občanské sdružení Ekodomov vzniklo v roce 2004 a jeho hlavním posláním je osvěta a propagace udržitelného nakládání s bioodpady a kompostování směrem k různým cílovým skupinám: žákům a učitelům všech úrovní škol, obcím, ministerstvům i odborné a laické veřejnosti prostřednictvím výukových programů, komplexních projektů nebo seminářů nebo divadelně-osvětových akcí. Vedle toho realizuje Ekodomov na území Hlavního města Prahy další environmentálně zaměřené aktivity: výukové programy pro základní školy, exkurze do provozů na zpracování odpadů pro žáky základních a středních škol, Ekocentrum Šárýnka nabízející široké veřejnosti semináře a workshopy, Dětský klub Šárýnka inspirovaný konceptem lesních mateřských školek.

- 4165 žáků základních a středních škol se účastnilo 230 exkurzí do provozů na zpracování odpadu v rámci magistrátní zakázky, kterou Ekodomov realizoval ve spolupráci s ČSOP Koniklec
- bylo realizováno 140 výukových programů a zúčastnilo se jich cca 2500 žáků pražských MŠ a ZŠ
- 77 pedagogických pracovníků se zúčastnilo pedagogických exkurzí v Dětském klubu Šárýnka
- 61 dětí prošlo celoroční péčí Dětského klubu Šárýnka

- přibližně 200 lidí se zúčastnilo Svatojánského jarmarku 2011 v Ekocentru Šárýnka
- 167 pedagogických pracovníků se zúčastnilo 18 akreditovaných seminářů DVPP (dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků)
- Již šestý ročník Soutěže Miss Kompost 2011 o nejinspirativnější kompost

Klub ekologické výchovy o.s. (KEV) je celostátní profesní občanské sdružení škol a pedagogů, jehož převážná část aktivit je zaměřena na vzdělávání pedagogů směřující k odbornému a metodickému zvyšování jejich připravenosti pro EVVO. Další aktivitou je organizování akcí pro děti a mládež. KEV má akreditaci MŠMT jako vzdělávací instituce. V posledních několika letech se stávají významnou cílovou skupinou také koordinátoři EVVO a vedení škol (ředitelé a jejich zástupci). Pro ně jsou nabízeny semináře zaměřené na oblast environmentálního managementu výchovných zařízení (např. ekologizace provozu školy, imidž školy v kontextu EV, publicita školy). Národní síť škol KEV tvoří rovněž 21 škol z Prahy.

- Odborné a metodické zvyšování připravenosti pedagogů pro EVVO – organizace specializačního studia pro školní koordinátory EVVO akreditované MŠMT; Studium je realizováno ve spolupráci s výzkumnými ústavu širokého spektra resortů, vysokými školami i pedagogy a řediteli z pražských škol.
- Realizace specializačního studia pro koordinátory EVVO (140 absolventů po celé ČR).
- Další vzdělávání koordinátorů EVVO - setkávání koordinátorů EVVO a zvyšování jejich manažerských dovedností (úloha středního managementu škol, sestavování školních programů EVVO, strategické plánování rozvoje EVVO na škole, profil školy v kontextu environmentálních aktivit, publicita škol a jejich fungování jako center vzdělávání pro UR, evaluace EVVO na školách). Vydávání metodických materiálů pro koordinátory EVVO např. „Manuál koordinátora EVVO“, „Ekologizace provozu školy“, „Management EVVO na školách“ aj.
- Poskytování metodických a informačních materiálů k programům mezinárodně vyhlášeným OSN nebo UNESCO pro určitý rok. Návaznost na spolupráci s Českou komisí UNESCO (předsedkyně KEV doc.Švecová je členkou této komise).
- Realizace vzdělávacích kurzů (seminářů, přednášek, komplexních exkurzí zaměřených na problematiku UR, workshopů) pro pedagogické pracovníky z pražských škol. Akreditováno MŠMT (12 kurzů).
- Organizace celostátních akcí pro školní děti a mládež 2011 – 14. ročník výtvarné a 9. ročník literární soutěže ve spolupráci s Českou komisí UNESCO a Zeleným křížem. V roce 2011 byl zaměřen na Mezinárodní rok lesů. Z celkového počtu 140 zapojených škol z celé republiky bylo i 10 škol pražských.
- Ekologické žákovské konference: VIII. ročník Středoškolské ekologické konference, VI. ročník Žákovské ekologické konference. Konferencí se zúčastnilo 143 žáků a pedagogů ze základních a středních škol, z toho 8 z pražských škol.

V roce 2011 na základě komplexního hodnocení dlouhodobějších proenvironmentálních aktivit získaly 4 pražské školy, kolektivní členové KEV, titul Škola udržitelného rozvoje na období 2012 – 2014.

Kolektivními členy KEV v Praze je v současnosti 20 základních a středních škol. Dále pak Národní ústav vzdělávání, oddělení odborného školství a Institut vzdělávání a poradenství ČZU a dalších 20 členů individuálních, převážně pedagogů včetně vysokoškolských.

Pokračováním a implementací výstupů systémového projektu JPD 3 MHMP, jehož partnery byl KEV, o.s. a Pedagogická fakulta UK v Praze je působení Krajské skupiny KEV na území Prahy, jejímž úkolem je předávání aktuálních informací koordinátorům EVVO, kteří ukončili v rámci projektu specializační studium a následně realizovat jejich setkávání a výměnu zkušeností. 2. setkání se uskutečnilo s podporou projektu Středočeského kraje na krajském úřadě tohoto kraje.

Sdružení TEREZA (www.terezanet.cz)

Sdružení TEREZA je vzdělávací organizací, která spolupracuje se základními a středními školami z celé ČR. Od roku 1990 vytváří vzdělávací programy a materiály, které s využitím metod aktivního učení napomáhají učitelům s realizací environmentální výchovy ve školách. V roce 2011 se programů zúčastnilo přes 55 000 žáků.

Vizí Sdružení TEREZA je společnost, ve které mají lidé rádi přírodu a místo, kde žijí, rozumí životnímu prostředí a jednájí v souladu s udržitelným rozvojem. Posláním je vzdělávat děti, které budou takovou společnost vytvářet.

- Organizování a koordinace dlouhodobých mezinárodních programů v ČR:
 - **Ekoškola** - žáci se učí o environmentálních tématech ve výuce a zároveň sami realizují praktické kroky vedoucí k šetrnějšímu provozu školy. V Praze zapojeno 27 škol.
 - **GLOBE** – program podporuje zájem žáků o přírodní vědy. Žáci měří a pozorují přírodní jevy, odhalují a řeší environmentální problémy ve svém okolí. Naměřená data zasílají do mezinárodní databáze NASA. V Praze zapojeno 24 škol.
 - **Les ve škole** – program pomáhá dětem poznávat lesní ekosystém a porozumět přírodním dějům, vytvořit si pozitivní vztah k přírodě a místu, kde žijí. Program podporuje výuku v terénu, žáci se učí o lese v lese. V Praze zapojeno 22 škol.
- Pořádání **ekologických výukových programů** pro žáky ze škol v Praze a okolí: realizováno 252 převážně tříhodinových programů pro 4540 žáků. 8 pražských škol se zúčastnilo výukového programu pro Ekotýmy.
- Organizace vzdělávacího projektu **3V - vědění a výzkumu vstříc** pro pražské SŠ, zaměřeného na badatelsky orientované vyučování a podporujícího spolupráci mezi SŠ a VŠ.
- Udělení prestižního **mezinárodního titulu Ekoškola** sedmi pražským školám: Gymnázium na Vítězné pláni - Praha 4, ZŠ Kunratice, ZŠ speciální a ZŠ praktická Ružinovská - Praha 4, titul obhájily: ZŠ Tyršova - Praha 5, ZŠ Gen. Janouška - Praha 9, ZŠ Dr. E. Beneše - Praha 9, Masarykova SŠCh - Praha 1.
- Pořádání vzdělávacích seminářů pro učitele: **celkem 45 seminářů pro 550 účastníků** z celé ČR. 49 pražských pedagogů a 27 studentů pražských VŠ se absolvovalo cyklus 5 seminářů „Profík“ pro profesní rozvoj pedagogů.
- Tvorba **výukových materiálů**: 8 výukových, inspiračních nebo metodických materiálů k environmentální výchově. Vytvořena a spuštěna webová aplikace Stopy mé Ekoškoly.
- Organizace **veřejných akcí pro rodiče s dětmi** v Praze: Vodnické odpoledne, Den Stromů, Ozvěny Ekofilmu.
- Koordinace programu Škola pro udržitelný život vyhlášený [Nadací Partnerství](#) a [Střediskem ekologické výchovy Sever](#).

Středisko ekologické výchovy hl. m. Prahy Toulcův dvůr (www.toulcuvdvur.cz)

Historické prostory a osmihektarový přírodní areál hostivařské usedlosti Toulcův dvůr, který je v majetku Magistrátu hl. m. Prahy,

spravuje a naplňuje rozmanitou činností sdružení neziskových organizací. Jejich cílem je prožitkem vychovávat všechny věkové skupiny obyvatel Prahy k šetrnému vztahu k našemu životnímu prostředí. Toulcův dvůr je součástí původní zástavby osady Hostivař a je evidován ve Státním seznamu kulturních památek. Od roku 1993 je statek vyčleněn pro neziskové ekologicko-výchovné účely. Jde o projekt, který slouží pro praktickou environmentální výchovu a zvyšování ekologického povědomí veřejnosti, zejména obyvatel města Prahy.

- Akce pro veřejnost, účast cca 20.000 návštěvníků (Biojarmark a Dožínkové slavnosti, Den Země, Světový Den Zvířat, Den Stromů, Evropská noc pro netopýry a mnohé další), výtvarné a řemeslné dílničky, výlety do přírody, přednášky, promítání
- Ekologické výchovné programy pro základní, střední i mateřské školy z Prahy a okolí, 881 programů pro 15.266 dětí
- Semináře pro pedagogické pracovníky (76 účastníků), pražská konference o ekologické výchově, Pražská M.R.K.E.V. - Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy (123 účastníků)
- Kroužky pro děti, Mateřský klub pro nejmenší (4.390 účastníků)
- Dobrovolnická činnost (402 dobrovolníků) a studenti na odborné praxi (229 studentů)
- Mateřská škola Semínko s počtem denně docházejících 76 dětí.
- V září byla otevřena Lesní mateřská škola pro 15 dětí. Lesní mateřská škola je v pokusném ověřování Ministerstva školství.
- Pracovní terapie pro osoby s postižením (pracuje zde 16 osob), akce pro zájmové kroužky a mnoho dalších aktivit

V současnosti má Toulcův dvůr nové Infocentrum. Návštěvníkům nabízí nejen informace o dění na Toulcově dvoře, ale také v jeho okolí. K dispozici je průvodcovská služba po areálu, internet zdarma, mapy okolí, ekoporadna či obchůdek s místními výrobky. Infocentrum zvyšuje atraktivitu a návštěvnost celého mikroregionu městských částí Prahy 10, 11 a 15.

Školami a jinými organizacemi z Prahy jsou využívány i **služby některých středisek a organizací zaměřených na EVVO sídlících mimo Prahu** (např. SEV Chaloupky, SEVER, Dřípatka aj.). Významné aktivity se zaměřením na osvětu veřejnosti vyvíjely např. Zelený kruh (Informační centrum pro veřejnost/Ekolinka, kampaň Hra o Zemi aj.) a sdružení ARNIKA. EVVO tvoří důležitou součást naplně a zaměření České společnosti ornitologické (ČSO) sídlící na v Praze 5 na Smíchově.

K mimoškolní EVVO dětí, mládeže i dospělé veřejnosti významně přispívají i správy chráněných krajinných oblastí v okolí Prahy (SCHKO Český kras, SCHKO Kokořínsko, SCHKO Křivoklátsko).

Více informací o aktivitách NNO v Praze lze nalézt na webových stránkách jednotlivých organizací.

FINANCOVÁNÍ EVVO V HL. M. PRAZE

Financování z rozpočtu hl.m. Prahy zahrnuje jednak prostředky určené na realizaci Akčního plánu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Praze pro daný rok, dále část prostředků poskytnutých v rámci grantů na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy (agendu zabezpečoval OOP MHMP), Celoměstských programů podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy (agendu zabezpečoval SMT MHMP) a Celoměstských programů podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy. Část projektů v oblasti EVVO realizovaných na území hl. m. Prahy byla financována či spolufinancována také **z dalších zdrojů** (grantové programy jednotlivých MČ, výběrové řízení MŽP na podporu projektů předložených občanskými sdruženími a obecně prospěšnými společnostmi, grantové programy nadací, finanční dary firem a jednotlivců aj.).

Tab.: Financování EVVO v hl. m. Praze z rozpočtu hl. m. Prahy v letech 2008-2011

	2008	2009	2010	2011
AP KK EVVO	5 692 951,00	6 984 169,00 Kč	6 848 682,50 Kč	9 000 000,00
Provoz středisek ekologické výchovy HMP (SEV Toulcův dvůr a SEV Lesů hl. m. Prahy)	5 662 503,50	6 174 943,50	5 475 652,00	5 286 164,00
Granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy (oblast EVVO) *	5 828 900 (54 podpoř. Projektů)	6 883 000 (67 podpoř. Projektů)	3 213 000 (34 podpoř. Projektů)	4 797 710 (25 podpoř. Projektů)
Celoměstské programy podpory vzdělávání na území hl. m. Prahy	196 500 (3 podpoř. projekty)	125 000 (2 podpoř. projekty)	250 000 (3 podpoř. projekty)	308 100 (4 podpoř. projekty)
Celoměstské programy podpory využití volného času dětí a mládeže na území hl. m. Prahy	32 tis. Kč (2 podpoř. projekty)	95 tis. Kč (4 podpoř. projekty)	125 tis. Kč (5 podpoř. projektů)	220 tis. Kč (6 podpoř. projektů)

